

О. Т. БРОВКО, А. В. ДЕРЕВЯНКО, Н. О. СТОПЧАК

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У статті окреслено проблеми обліку доходів підприємства, розкрито сучасний стан цього ключового напрямку обліку, з'ясовано перспективи вирішення проблем обліку доходів підприємства.

In the article outlined problems of accounting of incomes of enterprise, the modern state of this key trend of account is exposed, the prospects of working out the problems of accounting of incomes of enterprise are found out.

У системі обліку інформація про доходи підприємства є надзвичайно цінною, швидкоплинною та багатогранною. Відображення інформації про доходи у системі обліку підприємства постійно розвивається і поліпшується у зв'язку з удосконаленням комп'ютерної техніки, методології й організації бухгалтерського обліку як основного джерела про доходи підприємства.

Мета статті – з'ясувати, які саме проблеми обліку доходів сьогодні існують у вітчизняних підприємствах, у чому їхня суть, хто й у який спосіб ці проблеми зможе частково або повністю вирішити в умовах функціонування в Україні підприємства, зробити відповідні висновки та подати пропозиції.

Значну увагу дослідженню проблем організації і методології обліку доходів приділили у своїх працях провідні вітчизняні вчені-економісти: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.П. Завгородній, М.В. Кужельний, Л.П. Кулаковська, В.Г. Лінник, О.А. Петрик, Ю.В. Піча, В.С. Рудницький, В.Я. Савченко, П.Т. Саблук, І.І. Сахарцева, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко, М.П. Чумаченко та інші.

До загальних проблем вітчизняного обліку в системі управління підприємством, на наш погляд, можна віднести такі: теоретичні, методологічні, технологічні, організаційні, кадрові, фінансові, масштабні, рівневі тощо.

Серед основних проблем обліку доходів підприємства в Україні можна виділити такі проблеми:

- створення єдиної інформаційної загальнодержавної (міжгалузевої) бази норм і нормативів для обліку і контролю за доходами підприємства;

- рівня відповідності обліково-контрольної системи підприємства щодо його доходів чинним нормативно-правовим актам України з обліку та контролю, меті і завданням самого підприємства;

- встановлення оптимального співвідношення обсягів автоматизованих і неавтоматизованих обліково-контрольних робіт та визначення їхньої ролі у зростанні поточних доходів підприємства;

- матеріально-технічного та організаційного забезпечення ведення обліку доходів підприємства;

- повноти та своєчасності відображення в системі обліку доходів підприємства;

- забезпечення максимальної оперативності та достатньої аналітичності вихідної інформації про доходи підприємства.

Доходи підприємства визначаються згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 15 “Дохід” після збільшення активу або зменшення зобов’язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Проте склад доходів, що відносяться до відповідної групи, встановлено Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати». Основним із них є дохід (виручка від реалізації продукції (товарів, інших активів)) визначається у разі наявності наступних умов:

- покупцеві передані ризики і вигоди, пов’язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);

- підприємство не здійснює подальшого управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);

- сума доходу (виручки) може бути достовірно визначена;

- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов’язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Завданнями бухгалтерського обліку щодо відображення доходів є

:

1. Відображення доходу в бухгалтерському обліку в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню.

2. Бухгалтерський облік доходів підприємств має забезпечити об'єктивне відображення в синтетичному і аналітичному обліку не тільки валових доходів від основної (звичайної) діяльності, від іншої звичайної діяльності, фінансових операцій та надзвичайних подій, ефективний аналіз доходів, але й правильне визначення чистого доходу підприємства від операційної діяльності.

3. Бухгалтерський облік доходів підприємств має важливе значення для контролю та аналізу їх рівня, структури та динаміки.

Для вирішення поставлених завдань проблем обліку доходів можна виділити декілька шляхів:

- розробка й запровадження норм і нормативів сприятимуть наведенню елементарного порядку та дисципліни на підприємстві, тому наша законодавча і виконавча влада зобов'язані приділити цьому питанню більше уваги з метою скорочення сум необліковуваних доходів підприємства;

- для забезпечення достатньої аналітичності інформації її потрібно завчасно перевірити щодо відповідності сучасним вимогам: порівнянності, однозначності тлумачення, достовірності, дохідливості й доречності;

- для достатньої автоматизації обліково-контрольних робіт кожному підприємству доцільно на початок року (кварталу) проводити оцінку власних потреб і фінансово-кредитних можливостей щодо придбання або оренди (лізингу) комп'ютерної, організаційної техніки.

Перспективи подальших досліджень проблеми обліку доходів підприємства, на нашу думку, дуже широкі і впродовж багатьох років викликатимуть інтерес у вчених-економістів із урахуванням розмірів і форм власності підприємств, видів економічної діяльності, системи оподаткування, організаційно-правових форм, тощо.

Список літератури: 1. Дерій В. Проблеми обліку витрат і доходів підприємства та перспективи їх вирішення // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. - № 4. – С. 7-11. 2. Князева О. Класифікація доходів підприємств у системі бухгалтерського обліку // Вісник КНТЕУ. – 2006. - №5. – С. 56-62. 3. Ластовецький В. Інформаційне забезпечення підприємницької діяльності // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. - №10. – С. 7-10.

4. *Мачулка О.* Особливості формування обліково-інформаційного забезпечення щодо використання прибутку підприємствами //Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. - №4. – С. 25-30.

Поступила в редколегію 07.10.08